הלכה · משנה תורה · מפרשים · בני בנימין · ספר זמנים

בני בנימין על משנה תורה, הלכות שביתת יום טוב

רבי אליהו דוד רבינוביץ תאומים [האדר"ת]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

בני בנימין על משנה תורה, הלכות שביתת יום טוב

רבי אליהו דוד רבינוביץ תאומים [האדר"ת]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/בני-בנימין-על-משנה-תורה-הלכות-שביתת-יום-טוב/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 5
הלכה ה 5
הלכה טו 5
פרק ב 5
הלכה ט 5
הלכה יב 5
פרק ג 5
הלכה א 5
הלכה ח 6
הלכה ט 6
פרק ד 6
הלכה א 6
הלכה ד 6
פרק ה 6
הלכה ד 6
הלכה יד 7
הלכה טו 7
פרק ו 7
הלכה א 7
הלכה ג 7
הלכה יד 7
הלכה טו 7
הלכה טז 7
הלכה יז 9
הלכה יח 9
פרק ז 9
הלכה א 9
הלכה יא 10
הלכה יב 10
הלכה יח 10
פרק ח 10

הלכה יב 10
הלכה יח 11

פרק א

הלכה ה

וימנע בשמחת יו"ט ולא יהא לו פנאי לאכול. מזה ראינו טעם חדש לאיסור מלאכה ביו"ט דהוא שלא ימנע מלשמוח וילה"ר מזה לדברי אא"ז הלבו"ש ז"ל בא"ח סתקצ"ז דמי שמתענה ביו"ט אסור לו לבשל לאחרים ובדרושים כתבתי בס"ד סייעתא מקראי דפ' יוה"כ שמתחיל במלאכה ומסיים במלאכה ובאמצע אזהרת העינוי כי כל הנפש אשר לא תעונה ולשון כי אני מדוייק ולהאמור א"ש דבכל יו"ט כ' כל מלאכת עבודה ל"ת והיינו שלצורך או"נ הותר ורק מלאכת עבודה נאסר לז"א דביוה"כ כל מלאכה ל"ת לפי שכל הנפש אשר לת"ע ונכרתה א"כ ל"ש להתיר משום צרכי או"נ ובזה א"ש קו' התוס' מ"ק י"ד ב' ד"ה ממנעי ע"ש ונ"מ מזה א) דגם נשים חייבות בשמחה כאנשים ועי' שו"ת רע"א סי' א' ובהשמטות ב) דאף בר"ה שייך מצות שמחת יו"ט כמו בכל יו"ט ועי' שו"ת ש"א ובחידושי ריש ביצה ה"ר נחמדת מסוגיא דשם בס"ד ועמש"ל פ"ו הי"ז בס"ד:

הלכה טו

אינו לוקה כו'. א' דמבשל נבילה וטריפה לוקה וע' לח"מ ובירושלמי פ"ז דשבת ופ"א דביצה דר"י ורשב"ל נחלקו בזה ולריו"ח אין לוקין וע' נוב"ק א"ח סכ"ט ובמש"ל פ"ה מיסוה"ת ה"ח בס"ד בשם הנו"ב א"ש קצת ואכמ"ל:

פרק ב

הלכה ט

העומד עה"מ מעיו"ט. עי' מ"מ ומש"ל פ"ו הט"ז ד"נ בזה בס"ד:

הלכה יב

[**במ"מ**. או מעין מלאכתן הראשונה. ע' פכ"ה דשבת הי"ב דפ' רבינו כת"ק ומ"ט נקט המ"מ הכא כר"י ודו"ל דיו"ט חמיר לענין מוקצה טפי משבת ועי' חולין י"ד ב' דקרי לי' נולד]:

פרק ג

הלכה א

[**במ"מ** ד"ה וכן ברייתא שם צ"ל משנה פ"ב דבכורים ומייתי לה שם ועי' חולין פ"ג ב']:

הלכה ח

ואם היתה עיסה טמאה. נ"ל דבא למעט אם נטמאת קמח דאופין קב קב שלא לחייבה בחלה כלל ועי' צל"ח פסחים מ"ו א' ד"ה כיצד וי"ל מענין זה בקו' הש"א שנדפס מחדש מכת"י בסוגיא דפסחים ל"ג א' דמ"ש תרומה מחלה וכתבתי בארוכה בחידושי בס"ד לישבה:

לא יבשל. אולי נקט רבינו בכאן ל' בישול ולא אפיה ליישב קו' התוס' פסחים מ"ו א' מהא דממלאת אשה כל התנור פת וע"ל פ"ב הט"ז דנקט תרומה במקום חלה שבמשנה שם:

ששריפת קדשים שנטמאו מ"ע שנא' באש תשרף. מבואר דעת רבינו דתרומה בכלל כל הקדשים שהוא מ"ע לשורפן כשנטמאו דגם תרומה קודש אקרי וכמ"ק כ"ח א' כתובות כ"ה א' קדושין ס"ט ב' יבמות ס"ח ב' ובכ"מ ולא כשי' רש"י דאף באכילת בהמה מתקיימת מצות ביעור ת"ט וע' תוס' שבת כ"ה א' ובתדב"א פי"ג מפורש להדיא כד' רבינו ותוס' ואולי הוא בכלל אין למדין מן האגדות:

הלכה ט

יניחנה עד הערב. עי' נוב"ת חא"ח סי' צ"ו ובתו' מנחות מ"ו ב' ד"ה לפי ובט"א וק"א ר"ה ל' ב':

פרק ד

הלכה א

עי' השגת הראב"ד אבל כדברי רבינו מבואר להדיא בירושלמי פ"ה דביצה סוף ה"ב ד"א ואכ"מ:

הוציא אש ביניהם דר"י וחכמים במכשירים אם דוחין יו"ט וכמדומני העיר בזה בגה"ש בירושלמי שם ואת"י כעת:

הלכה ד

עד שתכבה מאליו. מיותר הוא וע' ח"ס חא"ח סי' קמ"ה מ"ש ע"ז:

פרק ה

הלכה ד

[**עי'** מהרי"ק סי' קס"ה שתי' דהגמ' מק"ל כתנא הוא להס"ד דל"מ מוה"ש וא"כ לס"ל לב"ה להתיר משום שי"ט אבל להמסקנא דמוה"ש י"ל דמשום שי"ט שרי ב"ה אבל לענ"ד

אאל"כ ממש"ל פ"ג ה"א שלא ישחוט אא"כ ה"ל ע"מ מבעו"י וא"כ לס"ל למסקנא דמותר וס"ל כגי' הרי"ף גם אח"כ לגרוס ולא היא וא"כ לא תי' כלום]:

הלכה יד

ואצ"ל ביו"ט. מ' קצת דביו"ט תחומין דרבנן דאל"כ מאי ואצ"ל ועי' רש"י ותוס' וט"א חגיגה י"ז ב':

הלכה טו

[**בהשגת** הראב"ד ואע"פ שא"ל לשואל ברירה צ"ל לשמואל ע"ש ל"ז ב']:

פרק ו

הלכה א

ואיסור זה מד"ס. עי' באחרונים ר"ס תקכ"ז בדעת רבינו ובצל"ח פסחים מ"ה א':

הלכה ג

[**השגת** הראב"ד שייכה להלכה ה' ע' מ"מ]:

הלכה יד

[**השגת** הראב"ד]. שהרי אדר ואייר. צל"ע למה נקט אייר דהא עצרת אינו חל באייר רק נ' יום לספירה וכמ"ש בירושלמי פ"ק דר"ה ה"ד וע"ש בתוס' י"ח א' ועי' שו"ת ח"ס חא"ח ס"ס קמ"ה ובחיו"ד סי' ר"נ וכבר כ"כ המפרש לקה"ח פ"ג הי"ב]:

הלכה טו

ולפיכך א"א. בס' ת' אוח' בשם הגר"ז ז"ל מווילנא הקשה מביצה ו' א' והרי רב אשי נולד ביום שמת רבא כמ"ש בקדושין ע"ב ב' וא"כ אז כבר לא קידשו ע"פ הראיה ומ"מ עירב ע"ת ולא תי' כלום וכ"ה בצל"ח ע"ש ולפלא שלא העירו מגי' הבה"ג בפ"ג דסוכה שגם רבינו ז"ל נראה שהיה גורס כן כמש"ל בהקדמת החיבור בס"ד ואולי רחוק בעיניהם לומר שכבר הי' גדול בתורה בימי רבא דהא רבינא קרי ליה מר ועי' היטב ערובין ס"ג א' ונדרים ח' ב' ובק"נ שם ודו"ק ובחידושי לביצה כ' ליישב בא"א בשם אאמו"ר הגז"ל:

הלכה טז

כשם שמצוה לכבד את השבת ולענגה כך כל יו"ט שנאמר לקדוש ד' מכובד. הרי לנו תלמוד ערוך בפי רבינו דגם ביו"ט איכא מצות עונג כמו בשבת והאחרונים האריכו בזה עי' פני' וצל"ח ספ"ד דביצה ובשעה"מ ה' מעשרות ומדוע לא הביאו דעת רבינו וכ"א הרה"ג מ' צבי יהודה תאומים ז"ל האבד"ק ראגאלי הביא ראיה מהימנא דליכא מצות עונג מהא דפסחים ס"ח ב' דאר"א הכל מודים בשבת דבעינן נמי לכם דכ' וקראת לשבת

עונג מ' דביו"ט ליכא כלל מצות עונג ודפח"ח. אבל בתשובתי אליו כ' בס"ד דבר נכון לקיים דברי רבינו דבאמת צדקו דבריהם דאין יו"ט בכלל מצות עונג דכ' וקראת לשבת עונג ולא ליו"ט אבל באמת הוא שייך לפ' ב"ש וב"ה בביצה י"ב א' וע"ש ב' ב' דמבואר דלב"ה דס"ל איסור הכנה גם ביו"ט מיקרי שבת וא"כ שפיר הוה בכלל עונג ושם בפסחים דאמר הכל מודים קאי על ר"א דס"ל דשיו"ט רשות דמ"מ בשבת מודה ור"א הרי ס"ל בכ"מ כשיטת ב"ש כמ"ש בירושלמי פ"ה דתרומות וספ"ד דביצה ובשבת ק"ל ב' ע"ש בתוס' ובכ"מ א"כ ס"ל דיו"ט אינו בכלל שבת א"כ מה"ט שפיר לשיטתי' אין חיוב עונג ביו"ט כלל ובזה א"ש משנה דספ"ד דביצה וא"ש מה שגמגמו בה המפרשים ע"ד רבינו פ"ב ה"ט מה שנקט יו"ט ובמשנה קתני שבת דר"א לשיטתי' רק שבת קובע למעשר ולדידן אף יו"ט וכמוש"ל בפ"ה ממעשר ה"כ בס"ד אבל לדידן ודאי יו"ט בכלל אולם דברי רבינו עומדים לנגד זה דהא יליף מקרא דלקדוש ד' מכובד ולא מרישא דקרא מ' דלס"ל דיו"ט בכלל שבת אבל נ"ל האמת יורה דרכו דחסר כאן בדברי רבינו דהרי מתחיל ממצות כיבוד ועונג ומסיים רק מקרא דכיבוד א"ו דאה"נ דצ"ל שנאמר וקראת לשבת עונג ולקדוש ד' מכובד ומש"כ שכל יו"ט קרוי מ"ק הוא לראיה על שחייבין בכיבוד יו"ט כמו בשבת וכך הסברא נותנת ומחייבת לקרות קדוש ד' לשבת לבד וע"ז הוסיף דלכל יו"ט הוא קורא קדוש ד' כמו לשבת וא"ש הכל בס"ד. אך קשה לי ע"ד רבינו משבת קי"ט א' דא"ל ר"ג לר"ה מ"ד ולקדוש ד' מכובד וא"ל זה יוה"כ שא"ב אכילה ושתיה כבדהו בכסות נקיה וא"כ נדרש קרא ליוה"כ ולא ליו"ט כלל וצ"ל דאה"נ דקאי גם על יוה"כ אבל הוא מיתורא דקרא דהל"ל וקראת לשבת ולקדוש ד' עונג ומכובד א"ו דאיכא יום א' שאין בו עונג אלא כיבוד ולז"א שהוא יוה"כ ועדיין צ"ע וגם מה שהשמיט רבינו בה' יוה"כ הא דכבדהו בכ"נ. ועמש"כ בחבורי סדרי מועדות בס"ד ועי' שו"ת ח"ס חא"ח סקס"ח [ועי' מה שנדפס בשמי בקובץ יג"ת באריכות בס"ד]:

וכל המבזה אה"מ. לפי הענין פירשה רבינו ז"ל הך בזיון שאינו מכבדו בשמחת יו"ט וע' פ"ג דאבות מי"א שי"מ לעניין עשיית מלאכה וערשב"ם פסחים קי"ח א' וראיה ברורה לרבינו ז"ל מירושלמי פסחים פ"ו סוף ה"ב עש"ה שמבואר להדיא דלענין שמחה מיירי ולפמש"ל פ"א ה"ה בס"ד י"ל דהכל ענין א' הוא:

[**כאילו נטפל לע"ז.** צע"ק שלא כ' רבינו כאן הא דאבות פ"ג שאלחעה"ב ועי' פ"ג מתשובה הי"ד]:

הלכה יז

ז' **ימי הפסח כו' אע"פ שהשמחה כו'**. מל' זה הוא סתירה להסוברים דגם בר"ה איכא מצות שמחה וע"ל פ"ד הכ"ה הלואת יו"ט כו' ובסוגיא דשבת קמ"ח ב' מאי דפריך ממשנה דשביעית דמבואר להדיא דאף בר"ה שייך מצות שמחה והיא ראיה נפלאה וכמש"כ בס"ד בחיבורי שו"ת אה"ד ח"ב. ובכ"ז דברי רבינו בכאן מוקשים ועמש"ל פ"א ה"ה בס"ד ואם כי הדברים נכונים מכ"ז הוא רק לחומרא דלקולא מנ"ל לחדש לדרוש טעד"ק אחרי דקיי"ל דל"ד טעד"ק ובזה י"ל הרבה ומבואר בס"ד אצלינו שם:

הלכה יח

כיצד הקטנים כו'. ירושלמי פסחים פ"י ה"א וגם בתוספתא שם פ"י וע"ש בע"ב והאנשים אוכלים בשר ושותים יין למעט "נשים" משתיית יין כמ"ש בכתובות ס"ה א': **ושמחה כזו כו' שנאמר פרש חגיכם** ר"ל מדל"כ חגי ד' וכמבואר בדחז"ל ע"פ חדשיכם ומועדיכם ועי' רפ"ה מדעות ודא ודא א' היא:

פרק ז

הלכה א

הואיל ונקרא מ"ק וה"ה זמן חגיגה במקדש [**אסור**] **בעשיית מלאכה כו'**. לפ"ז הוא מ"ע שלא לעשות מלאכה בחוה"מ לפי שיטת רבינו דבכל יו"ט העשה הוא מדכתיב מקרא קודש והוא כשי' ר' יונתן בחגיגה י"ח א' דמשום שקרוי מ"ק אסור בע"מ ע"ש ונ"ל דמזה היא שלמד רבינו למנות העשה דיו"ט מדכ' מקרא קודש ועמשכ"ל פכ"ט משבת ה' בס"ד ועי' פ"ו הט"ז ותקשה דא"כ כל ימות חוה"מ יהא הדין כביו"ט לחייב בכו"ע וזה לא שמענו ואולי משום דבכל יו"ט איכא עשה מיוחדת לכ"א ובחוה"מ הוא עשה כוללת לכולם א"כ הזהירה תורה על יו"ט יותר מחוה"מ ולכן אף דבר האבוד אסור וע"כ הם לבד נקראים קדוש ד' ודע דהוא מבואר מדברי רבינו דאיסור מלאכה בחוה"מ הוא משום הקרבת הקרבנות ועי' ירושלמי חגיגה שם ובמגילה פ"א ה"ו ובתוס' חגיגה י"ז ב' ופסחים נ' א' וצ"ל דאף דגם בע"פ אסור מה"ט במלאכה מ"מ קיל מחוה"מ דלא נקרא מקרא קודש ויעוי' בט"א למגילה כ"ב ב' שדעתו שגם ר"ח אסור במלאכה מה"ת מה"ט דהוא זמן הקרבת המוספים ולדברינו יש לגמגם קצת מדלא נקרא מקרא קודש ובחידושי הקשתי עליו בס"ד משבת כ"ד א' ע"ש ואכמ"ל:

הלכה יא

ועורפין את העגלה. מ' דהמדידה הוא תיכף ואין ממתינין על חוה"מ רק בעריפתה ועי' פ"ט מרוצח ה"ב שדעת רבינו דאחר המדידה הוא שקוברים את ההרוג והוא תמוה מאד נגד תלמוד ערוך בירושלמי פ"ט דסוטה ה' וכמו שתמהו שם הק"ע והפ"מ ואולי מקורו מהך דהכא מדל"א נמי ומודדים מכלל דהמדידה הוא תיכף בכדי שיוכלו לקוברו ורק העריפה אחרו עד חוה"מ אלא דג"ז א"א דהרי המדידה הי' עם ב"ד הגדול שבירושלים כמבואר ריש סנהדרין והעריפה עם זקני ב"ד שבאותה עיר וא"כ אחר שכבר נזדקקו ב"ד הגדול לבא מירושלים למדוד למה יניחו ב"ד שבעיר העריפה עד חוה"מ ובע"כ דעריפה דנקט הכא הוא כעריפת עגלה דבריש סנהדרין דכל מעשה העגלה קאמר וא"כ תמוהים ביותר דברי רבינו בה' רוצח שזכרנו ועמש"ש בס"ד:

הלכה יב

מי שנצרך ללות. דבר נפלא שהשמיט רבינו "פרוסבולין" הנזכר במשנה שם להדיא בכלל כל המותרים לכותבן בחוה"מ וכמו שהעתיק גם המ"מ ושום א' מנו"כ לא העיר בזה ובאמת הקשה לשאול כ"א הרב הג' מ' צבי יהודה ז"ל דמה דבר האבוד הוא שנתיר לכתוב בחוה"מ מה"ט והרי שביעית אינה משמטת אלא בסופה וכערכין כ"ח ב' ושביעית פ"י וא"כ הרבה ריוח והצלה לפנינו אף מחוה"מ פסח עד סוף השנה והוא דבר רחוק מאוד שלא ישיג ע"י מי למסור דבריו ושטרותיו ואף שצריך לילך למה"י ואולי לא ישיג שם עדים הרי די כשימסור בע"פ והם יכתבו ויחתמו ועי' היטב בחו"מ סי' ס"ז ואולי אפ"ל דלא מהני משום דחיישינן שמא ימותו העדים עד אחר עבור ימות החג ועי' שבועות ל"ז ב' כה"ג א"כ י"ל דלפ"מ דקיי"ל דלמיתה דתרי ל"ח וגם למיתה דזמן מועט ל"ח עי' יומא י"ג א' וסוכה כ"ג ב' א"כ ליתא להיתר זה לכתוב בחוה"מ ומשנתינו כר"י אתיא ועמש"ל פ"ד מסוכה הט"ז בס"ד ועדיין צריך תלמוד בזה לעה"פ:

הלכה יח

[**בכ"מ** שהרי יכול לספר במועד צ"ל לספר קודם המועד אסור לספר במועד וכ"א שם במהרי"ק]:

פרק ח

הלכה יב

במ"מ. ומה "שכ'" כאן צ"ל ומה "שלא כתב" כאן:

הלכה יח

אבל מהנץ החמה עד חצי היום תלוי במנהג. הוא כדעת ר' יהודא בפסחים ב' ב' וצ"ע מ"ט פ' דלא כראב"י שמשנתו קב ונקי ועמ"ש הכ"מ ספ"ב מבה"כ בכה"ג ובספרי הכללים מש"כ בדעת רבינו: